

3824 lamina plumbea rep. ad S. Mariae de Capua in sepulcro. Nunc Berolini in museo.

CN · NVMDIVM
ASTRAGALVM
VILVS · VITA VALIITVDIN
QVAISTVM · IPSVQ · BV
5 VTI · TABIISCAT · MOR
MAC · SHXTIV · TABSI
" MADO · ROGO

Recognovi. Minervini *Bull. Ital.* 1, 180 ab Horatio Pascale (inde repetivit Curtius Wachsmuth mus. Rhen. 18 p. 565); Henzen *Bull. dell' inst.* 1866, 252 ad exemplum Nisseni dat ligno expressam.

3 in. v num pro littera habendum sit, dubium est. — 6 in. II^a quod videtur parum certum est, ut item ductus qui infra apparent, nec mihi de interpretatione constat. — TABSI evidenter lamina; utrum sit cognomen corruptum an tabes aliquo modo invocetur, nescio. — *Cn. Numidium Astragalum il(l)ius(?) vita(m) valetudin(em) quaistum ipsu(m)q(ue) uti tabescat morbu(s) . . . C. Sextiu(s) Tabsi (?) ma(n)do rogo.*

3825 [=3590] in compluribus cippis ingentibus. Collocantur in his locis:

1. Capuae BON. Capuae ad arcum frumenti IVC. Capuae prope ecclesiam S. Bartholomaei occidentem versus adeo lacerum, ut vix apparcent verba PELLEGR. Capuae ad S. Germani MAZOCHE. Hae indicationes num ad idem saxum omnes pertineant, incertum est.
2. lapis quadratus altus m. 1.45, latus m. 0.75, litteris altis m. 0.05. In pago Marcianensi AVGVST. (apud Peut.). *Allo casale de Marcianisi in la porta appresso la stalla, et lo casale è, dove stava Capua antiqua MARVC.* In pago Marcianisi prope ecclesiam S. Caroli versus occidentem hibernum; hoc integrum est PELLEGR. In porta pagi Marcianise SAX. Adhuc ibidem, antea sub arcu prope forum, nunc in hortis municipalibus.
3. In porta aedium Io. Bapt. del Balzo in pago S. Mariae Maioris ad aediculam S. Caroli orientem versus PELL. Apud Capuam veterem in aedibus nobilis viri Io. Bapt. de Baucio ostii antas communiens MAZOCHE.
4. Neapoli in museo publico; quo unde venerit, ignoratur.

Praeterea errore collocatur 'inter Fundos et Itrium' apud METELLVM, Terracinae in templo apud PEUTINGERVM cod. 527 f. 9 APIANVM LIGORIVM GRVT. expilatores Iucundianorum. Terracinae in viculo prope portam S. Laurentii PRATILL. 122 fraude.

exemplum Neap. (4):

IVSSV · IMP · CAESARIS
QVA · ARATRV · DVCTVM
EST

exemplum Marcianis. (2):

IVSSV · IMP · CAESARIS · QVA
ARATRV · DVCTVM · EST

Descripsi et recognovi exemplum musei Neapolitani; Marcianense recognovit Duhnius. Chigianus J. VI. 203 f. 46' inter Pontaniana; Marucellianus A. 79. 4 f. 77'; Iucundus f. 117 (a quo videntur pendere Bononius Trai. f. 136, Ott. f. 37; Romieu f. 146; Metellus cod. Vat. 6039 f. 364c ex Sim. Vallamberto; Peutinger cod. 527 f. 9; Apianus 183, 3; Ligori Taur. 17; Grut. 199, 5 ex Apiano); Augustinus Tyfernus cod. Vindob. 3540 f. 13, cod. 3528 f. 44, item apud Peutingerum cod. 527 f. 85; Pellegrinus p. 722 collata ed. Gravier. 2, 248 (inde Gud. ms. 790, 2, ed. 86, 6) dans exempla tria; Mazochi syll. ms. et amph. Camp. p. 52 dans exemplo duo; Saxius in schedis Hagensibus; Pratilli App. p. 122. 334; Fiorelli cat. n. 1399. Orelli 3683.

SARMATIA addit in fine Augustinus adsumptum ex Iucundianis (cf. n. 3833).

Hos cippos coloniae pomerium signavisse videri supra monui p. 368 c. 6. Cf. lex colon. Genitivae c. 73: *ne quis intra fines oppidi coloniae/ve, qua aratro circumductum erit, hominem mortuom inferto.* Diversa formula est, quam ex lege divi Augusti citant gromatici auctores p. 112, 24. 201, 8. 203, 46 Lachm. *qua falx et arator ierit;* hac enim significatur eam solam territorii partem in adsignationem venire, quae coli possit.

3828 [=3575] cippus quadratus. Capuae MET. Hodie ad S. Mariae in hortis Teti.

IMP · CAESAR
VESPASIANVS
AVG · COS · VIII p. C. 77
FINES · AGRORVM
5 DICATORVM
DIANA · TIFAT · A
CORNELIO · SVLLA
EX · FORMA · DIVI
AVG · RESTITVIT

Descripsi ego et recognovi. Metellus cod. Vat. 6038 f. 22 in schedula olim solitaria una cum n. 3904 (inde Donius 1, 41 ex cod. Vat. 6038'; Mur. 446, 4 ex Donio); Pratilli p. 284. Orelli 1460.

4 AGRORVM] LOCOR Metell. — Cf. supra p. 367.

3829 in pago dicto *le Curti* ad sacras aedes GAR. similiterque MAZA.

IMP · CAESAR
VESPASIANVS
AVG · PONT · MAX
TRIB · POT · X · IMP p. C. 78
5 xuill · COS · VIII
c e N s O R

Garigliano n. 54; M. H. Maza apud Mur. ms. 18, 224.

Vv. male divisit Maza. — 5 in. A. XII traditur. — 6 ...IN OR Maza, ...TN...OR Gar.

XLVIII. ACERRAE (p. 362).

Adde duos locos Vellei 4, 14, cui de lege a. 422 cum Livio convenit, et Festi v. municipium [p. 127, de quo vide supra p. 602 not. adnotata.

XLIX. SVESSVLA (p. 363).

ad n. 3765. Falsum exemplum hoc: L·POMPEIO | SP·FIL·VERECVNDO | I·POMPEIVS·II | VIR vidit O. Hirschfeld in oppidi Angers museo civico.

LI. CAPVA (p. 365).

ad p. 365. Capuae Samniticae cum reliquiae rarae sint, addo eo ipso loco, e quo prodierunt picturae Samniticae editae a Minervino *Bull. Napol.* 2 (1854) p. 177, scilicet prope amphitheatrum, nuper erunderatum elo- gium publici iuris factum ab Iannellio act. Casertan. 1881 p. 41; mihi et descriptum et charta expressum dedit Boissevain.

*naKKIoC AP
sic FieC NOYIOY*

ad p. 371. VII a. In codice Senensi C. III. 27 saec. XVI f. 10 leguntur epigrammata Campana n. 3800. 3945 (? non adsunt nisi verba AVGVSTALI · CAPVAE). 3967. 3976. 3984. 4004. 4370. Non attuli inde nisi potiora.

ad p. 371 c. XX. Titulos, quos Monachi referunt in schedis, inde edidit Iannelli act. Casertan. 1881 p. 28 sq. p. 42 sq.

ad n. 3798. Est Neapoli in museo inter cretacea n. 7585 inventarii novi.

ad n. 3807. 3808. Cf. quae adnotavimus ad n. 4719. Nihilominus praestat fortasse titulos ita interpretari, ut numinibus duobus offerantur sacra ex instituto Tusculanorum curata. *Sacra Cluviana* n. 3823 possunt similiter explicari, quamquam Cluviae ignobile oppidum vix huc quadrat.

ad n. 4149. Ed. Iannelli in actis Casertanis a. 1881 p. 24.

ad n. 4183. Nunc in museo Campano. Recognovit mihi Boissevain, ed. Iannelli in actis Casertanis 1880 p. 41. — 1 CORPORIS, 2 DATV (male DATV Iann.), 3 PROPERIS CVRSIBVS, 7 SI QVI, 8 PARENTES (pro PARENTVM) lapis.

ad n. 4257. OFFILLI etiam mem. Valv. habent.

ad n. 4264. Ex actis publicis a. 1796 (editis *Docum. inediti per la storia de' musei d' Italia* vol. 2 p. 25) iam constat titulum repertum esse c. a. 1793 tribus fere m. p. a Catanzaro in un luogo vallato di nome Sansinatura et a Caesare Salazar patricio Catanzarensi inlatum museo regio Neapolitano.

ad n. 3811. Adservantur fragmenta haec Neapoli in museo publico n. 7279—7282 empta cum reliquis Novianis d. 22 Mart. a. 1858. Dressel qui vidit litteras ait esse antiquas, sed minime bonas, legit autem in exemplo altero MEFITV, in altero ✓·SACRA, unde efficitur non Minerviniana lectio, sed haec:

MEFITV · SACRA a d. ad sin.

Accedit fragmentum vasculi quod videtur fuisse rudiuseculi operis inscriptum:

[MEF]

Itaque explosa Mefiti Utiana videntur Mefites hic nominari numero plurali ad exemplum Nymphaeum. Genetivus fortasse inde explicatur, quod tegula est, ut non significetur dedicatio Mefitibus facta, sed rem sacram in dearum matrimonio esse; tegulae cum numinis nomine casu secundo leguntur n. 8042 i et alibi. Propter genus femininum vide vol. I ad n. 1200. 1201 (supra n. 3807. 3808).

ad n. 3825. Aliud exemplar, quod nuper Capuae reiectum est insertum turri campanariae ecclesiae cathedralis, ubi vidit Dressel, plane convenit cum Neapolitano, nisi quod in Campano deficiunt 4 fin. litterae ARIS. — Litteratura cum Dresselio visa sit aetatis Hadrianae, tituli postea restituti sint necesse est.

ad n. 4272. Scripta in lamina plumbea.

ad n. 4370. Codex Senensis C. III. 27 sic corrupti:

FLORENTINO
CAENATIO
LICCAEVs DELICIVM

ad n. 3857. Iam in museo Campano. Iannelli act. Casertan. 1879 p. 24.

ad n. 3954. Inventa Casapulla in domo Pacifici Natale nuper transiit in museum Campanum; ed. Iannelli in actis Casertanis 1881 p. 25. — Superne fracta est. — 1 AVG adest. — 2 HERMIONIE Iann. — 3 THREPTVS lapis.

ad n. 3953. Non interiit, sed prostat hodie in villa Paturelliana destinata museo Campano. Ed. Iannelli in actis Casertanis 1880 p. 42.

ad n. 3967. 3 AFIAM cod. Senensis C. III. 27.

ad n. 3980. Partem continentem versuum partes posteriores, sed multas etiam in fine vv. 6—9, a Michaele Santillo pictore Casapulla degente, qui ante XXX fere annos ex amphitheatro ait se habuisse, nuper comparavit museum Campanum, ubi recognovit Dressel. Ed. Iannelli in actis Casertanis 1879 p. 46, explevi ego ex Mazochianis ibidem 1880 p. 39. Mazochii lectionem lapis confirmat, nisi quod 10 est INNOCENTIAE · SINGULARIS — 14 MENSIB; praeterea etiam errores vere adsunt in saxe, ut 9 ERCVNDIAE · ANTISTIS. Itaque cum exemplum Mazochianum iam appareat emendatum esse, quod coniectura proposui v. 10 abiciendum est retinendumque quod traditur licet perversum.

ad n. 4416. Danielius in alia epistula ad Marinium (cod. Vat. 9047 ep. 61) d. 15 Jun. 1786 ait huius tituli reperti in agro Campano (*in queste campagne*) exemplum factum se accepisse, ipsum cras se habiturum.

ad n. 4472. Aedificationis causa tabulario facto Dresselio nuper licuit titulum recte describere sic; latent tamen quaedam adhuc sub tectorio:

co-	EX	TESTA
lumna	protome	protome

Medusa

CONFVLEIA · M · L · TERTIA · M CONFVLEIO M L · PHILARGuro

EX

co-
lumna

TESTA

co-
lumna

ad n. 4493. Denuo reperta ad S. Prisci in aedibus Danielis Iannottae nuper illata est in museum Campanum. Ed. Iannelli act. Casert. 1881 p. 28.